

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 4 grudnia 2001 r.

35335

RPO/274907/98/VII/17

Pan
Grzegorz Kurczuk
Przewodniczący Komisji
Sprawiedliwości i Praw Człowieka
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Rzecznik Praw Obywatelskich w skierowanych w latach 1998 - 2001 do Premiera Rządu RP oraz Ministra Sprawiedliwości wystąpieniach wnosił o podejmowanie systematycznych działań zmierzających do przyspieszenia reformy kurateli sądowej, a w szczególności do zmiany kurateli na zawodowo-społeczną, zwiększenia liczby kuratorów zawodowych oraz modyfikacji systemu szkolenia i doskonalenia zawodowego kuratorów sądowych.

Jednocześnie w oparciu o wyniki badań dotyczących wykonywania kary ograniczenia wolności oraz pracy społecznie użytecznej w zamian za nieuiszczoną grzywnę, Rzecznik domagał się podjęcia działań mających na celu poprawę sposobu wykonywania kar nieizolacyjnych.

W ostatnim okresie wnioski w tych sprawach były również przedmiotem moich wystąpień. W piśmie z dnia 8 maja 2001 r. zwróciłem się do Prezesa Rady Ministrów o współdziałanie Rządu RP w zintensyfikowaniu prac nad projektem ustawy o kuratorach sądowych. W mojej ocenie, wprowadzenie jej w życie pozwoli zbudować autonomiczną, sprawną służbę kuratorów sądowych, której właściwe funkcjonowanie daje gwarancje:

- należytego wykorzystania możliwości tkwiących w kodeksowych unormowaniach w zakresie wykonywania kar i środków o charakterze probacyjnym;
- pełnej realizacji środków wychowawczych i poprawczych w postępowaniu w sprawach nieletnich.

W otrzymanej od Ministra Sprawiedliwości odpowiedzi z dnia 20 lipca 2001 r. zostało zawarte stwierdzenie, iż uchwalenie przez Sejm RP ustawy o kuratorach sądowych wpłynie na ustabilizowanie się sytuacji kuratorów oraz określenie charakteru ich działalności, a tym samym na usprawnienie wykonywania kar nieizolacyjnych.

Tymczasem wszystko wskazuje, że obecnie mają zostać wstrzymane wszelkie prace nad reformowaniem kurateli sądowej. Minister Sprawiedliwości skierował bowiem pod obrady Sejmu wniosek o zawieszenie na rok wprowadzenia w życie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98, poz. 1071).

Uważam, że jest to rozwiązanie niewłaściwe, które może przynieść więcej szkody niż pożytku. Przepisy ustawy o kuratorach sądowych, które miały obowiązywać już z początkiem przyszłego roku, sankcjonują w ramach odrębnej pragmatyki realizację przez służbę kuratorską nowoczesnych zasad pracy i szkolenia, utworzenie samorządu zawodowego oraz respektowanie własnego kodeksu etycznego.

Na pełne poparcie zasługuje również stanowisko posłów z Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, którzy nie zgadzają się na przesunięcie o rok terminu wprowadzenia w życie ustawy o kuratorach sądowych i również apelują do Ministra Sprawiedliwości o zmianę stanowiska w tej sprawie.

W argumentacji poselskiej - obok racji merytorycznych - godne uwagi są także argumenty natury ekonomicznej. Wskazuje się bowiem, że wykonywanie dozoru kuratorskiego kosztuje budżet Państwa ok. 40 zł miesięcznie, gdy koszt pobytu skazanego w zakładzie karnym wynosi w tym samym okresie 1.600 zł. Jednocześnie szacuje się koszty wprowadzenia w życie ustawy o kuratorach sądowych na niecałe 40 mln zł, a więc znacznie mniej niż wynika to z wcześniejszych ustaleń Ministerstwa Sprawiedliwości (szacunek tych kosztów kształtował się na poziomie 180 mln zł).

Wszędzie na świecie stosowanie kar i środków o charakterze nieizolacyjnym, w których wykonaniu wiodącą rolę odgrywa kurator, jest tańsze i skuteczniejsze od kary krótkoterminowego pozbawienia wolności. Wyrażam pogląd, że warto tę prawidłowość docenić, zwłaszcza uwzględniając szczególnie niekorzystną sytuację ekonomiczną kraju.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się do Pana Przewodniczącego o podjęcie działań, które przyczynią się do utrzymania przewidzianego na 1 stycznia 2002 r. terminu wejścia w życie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych.

Z wyrazami szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll